

Protokollat
med tilkendegivelse
i
Faglig Voldgift
(2010.0010)

Akademikernes Centralorganisation (AC)
(advokat Jakob Juul)

mod

Regionernes Lønnings- og Takstnævn (RLTN)
(advokat Morten Ulrich)

1. Indledning

Sagen angår, om akademikere ansat i henhold til Overenskomst for akademikere ansat i regioner m.v. har ret til betalt frihed juleaftensdag, nytårsaftensdag, 1. maj og grundlovsdag. Afgørelsen af parternes uenighed herom beror i første række på en fortolkning af overenskomstens § 18, stk. 2, og § 29, stk. 2, og i anden række på, om kravet om betalt frihed de pågældende dage kan støttes på en kutyme.

Overenskomsten er indgået mellem på den ene side Regionernes Lønnings- og Takstnævn og på den anden side Arkitektforbundet, Bibliotekarforbundet, C3 – Ledelse og Økonomi, Danmarks Jurist- og Økonomforbund, Dansk Kiropraktor Forening, Dansk Mejeriingeniør Forening, Dansk Psykologforening, Den Danske Dyrlægeforening, Den Danske Landinspektørforening, DM (Dansk Magisterforening), Forbundet Kommunikation og Sprog, Ingeniørforeningen (IDA), JA (Jordbrugsakademikerne) og Pharma Danmark. Overenskomsten indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

”KAPITEL 2. AFLØNNING MV. AF AKADEMIKERE EFTER BASISLØNSYSTEMET

...

§ 18. ARBEJDSSTID

...

Stk. 2.

Der tilkommer de ansatte fridage efter de regler, der gælder for regionens tjenestemænd.

...

KAPITEL 3. AFLØNNING MV. AF AKADEMIKERE, SOM IKKE ER OVERGÅET TIL BASISLØNSYSTEMET

...

§ 29. ARBEJDSSTID

...

Stk. 2.

Der tilkommer de ansatte fridage efter de regler, der gælder for regionale tjenestemænd.

...”

Parterne er enige om, at den lidt forskellige formulering af § 18, stk. 2, og § 29, stk. 2, er utilsigtet. § 29, stk. 2, skal rettelig være identisk med § 18, stk. 2.

2. Parternes påstande

Klager, Akademikernes Centralorganisation (AC), har nedlagt følgende påstande:

Principal:

Indklagede skal anerkende, at akademikere ansat i henhold til overenskomst for akademikere ansat i regioner mv. har ret til betalt frihed juleaftensdag, nytårsaftensdag, 1. maj og grundlovsdag efter samme regler, som gælder for de personalegrupper, som de arbejder sammen med.

Subsidiært:

Indklagede skal anerkende, at akademikere ansat i henhold til overenskomst for akademikere ansat i regioner mv. har ret til betalt frihed juleaftensdag, nytårsaftensdag, 1. maj og grundlovsdag i samme omfang, som de havde pr. 1. januar 2008, for så vidt som de pågældende ikke efterfølgende måtte være tilsagt bedre vilkår.

Indklagede, Regionernes Lønnings- og Takstnævn (RLTN), har nedlagt påstand om frifindelse.

3. Sagens behandling

Sagen er indbragt for en faglig voldgiftsret med forhandlingschef Jon Finsen, DM, og forhandlingschef Dorthe Christensen, DJØF, (valgt af AC) samt Jane Marianne Ravn og Ulla Fehrenkamp (valgt af RLTN) som medlemmer og med undertegnede højesteretsdommer Poul Søgaard som opmand.

Voldgiftsforhandling blev afholdt den 28. marts 2011. Sagen blev forelagt og procederet af parternes advokater. Der kunne ikke under voteringen opnås enighed om eller flertal for en afgørelse. Opmanden tilkendegav herefter med en nærmere begrundelse, at han ved en eventuel kendelse fandt at måtte tage RLTN's påstand om frifindelse til følge. Parterne tog tilkendegivelsen til efterretning

og var enige om, at sagen afsluttes ved, at tilkendegivelsen, som efterfølgende fremsendes i skriftlig form, dem imellem tillægges virkning som en kendelse.

4. Opmandens tilkendegivelse

Det kan lægges til grund, at en bestemmelse med indhold som i overenskomstens § 18, stk. 2, har været gældende i en lang årrække og således også, da AC-overenskomsten var fælles for amter og kommuner (indtil 2002), ligesom tilsvarende bestemmelser fandtes i tidligere overenskomster indgået mellem på den ene side lønmodtagerorganisationer under AC og på den anden side amterne og kommunerne.

AC har til støtte for sin principale påstand bl.a. henvist til, at Kommunernes Landsforening (KL) i brev af 30. april 2003 til en kommune har oplyst, at KL hidtil har vejledt kommunerne om, at ”bestemmelsen bør administreres således, at akademikere har ret til frihed efter samme regler, som gælder for de personalegrupper, de pågældende arbejder sammen med”. Efter AC’s opfattelse er det uden betydning for forståelsen af bestemmelsen, at der ikke gælder et fælles regelsæt for tjenestemænd ansat i regionerne. AC har endvidere anført, at AC’s forståelse af bestemmelsen er bedst stemmende med ordlyden, og at denne forståelse understøttes af praksis i regionerne.

RLTN har heroverfor bestridt, at den fortolkning af bestemmelsen, som KL i brevet af 30. april 2003 gav udtryk for, er bindende for RLTN. Bestemmelsen henviser til de regler, der gælder for regionens tjenestemænd. Når der ikke gælder et fælles regelsæt om tjenestemænds frihed de omtvistede dage, beror det efter RLTN’s opfattelse på ansættelsesmyndighedens konkrete bestemmelse, om akademikere har ret til betalt frihed på disse dage. RLTN har endvidere anført, at oplysningerne om praksis i regionerne viser, at der i ikke ubetydeligt omfang eksisterer ordninger, som indebærer, at akademikere ikke har fri efter de regler, der gælder for de personalegrupper, de arbejder sammen med. Endelig har RLTN henvist til, at den tilsvarende regel i den statslige akademikeroverenskomst (§ 13, stk. 7) ikke praktiseres i overensstemmelse med den fortolkning, som KL gav udtryk for i brevet af 30. april 2003.

Opmanden bemærker hertil, at overenskomstens § 18, stk. 2, efter sin ordlyd giver de ansatte ret til fridage efter de regler, der gælder for regionens tjenestemænd. For at kunne få medhold i den principale påstand må AC derfor påvise, at der for tjenestemænd i regionen gælder regler om betalt fri-

hed juleaftensdag, nytårsaftensdag, 1. maj og grundlovsdag, eller at der i øvrigt er grundlag for at forstå bestemmelsen som hævdet af AC.

Det er ubestridt, at der hverken landsdækkende eller for enkelte regioner gælder et fælles regelsæt om en sådan frihed. De foreliggende oplysninger om praktiseringen af bestemmelsen i de enkelte regioner (og tidligere i amterne) viser et varierende billede. Det fremgår, at der er forskelle både mellem regionerne indbyrdes og mellem institutioner inden for de enkelte regioner på, hvornår ansatte under akademikeroverenskomsten gives betalt frihed, og der er ikke påvist en fast eller overvejende praksis for, at akademikerne har haft betalt frihed på de omtvistede dage i samme omfang, som de personalegrupper, som de arbejder sammen med. Det er således ikke påvist, at der i regionerne eller tidligere i amterne – endsige hos RLTN eller Amtsrådsforeningen – har været en fælles opfattelse af, at bestemmelsen skulle forstås og praktiseres i overensstemmelse med AC's principale påstand. Den omstændighed, at KL i sit brev af 30. april 2003 til en kommune har vejledt om, at den tilsvarende bestemmelse i KL's akademikeroverenskomst bør praktiseres på denne måde, er ikke bindende for RLTN og kan ikke i sig selv tages som udtryk for, at der – dengang overenskomsten var fælles for amter og kommuner – var en fælles opfattelse af, at bestemmelsen skulle forstås på denne måde.

Opmanden finder herefter, at overenskomstens § 18, stk. 2 (og § 29, stk. 2) hverken efter ordlyden eller oplysningerne om bestemmelsens praktisering giver grundlag for at tage AC's principale påstand til følge.

AC har til støtte for den subsidiære påstand gjort gældende, at den praksis vedrørende frihed juleaftensdag, nytårsaftensdag, 1. maj og grundlovsdag til ansatte under akademikeroverenskomsten, som har været fulgt af regionerne indtil den 1. januar 2008, er udtryk for en kutyme, der udfylder eller en blevet en integreret del af overenskomsten, og som derfor ikke kan opsiges særskilt, men kun sammen med overenskomsten. RLTN har bestridt, at der er opstået en sådan kutyme.

Opmanden finder det efter bevisførelsen ikke godtgjort, at der i regionerne eller enkelte af disse har været en sådan langvarig, fast og entydig praksis med hensyn til betalt frihed på de omtvistede dage, at denne har antaget karakter af en bindende kutyme. Der er derfor heller ikke grundlag for at tage AC's subsidiære påstand til følge.

Efter det anførte skal RLTN således frifindes for begge AC's påstande.

Hver part betaler egne sagsomkostninger og halvdelen af udgiften til opmanden.

København, den 7. juli 2011

Poul Søgaard